

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ (2) ศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 300 ตัวอย่าง จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรจากสูตรของ Taro Yamane และใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (ค่าดัชนี IOC ≥ 0.05) และได้ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ ($\alpha = 0.933$) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการทดสอบสถิติ Independent t-test สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of variance ANOVA : F - test) สำหรับการจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ตำแหน่งงาน และอายุงาน และใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ในขณะที่ปัจจัยภายนอกไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม, ปัจจัยส่วนบุคคล, ทักษะทางการเงิน, ปัจจัยภายนอก

ABSTRACT

The objectives of the research on factors influencing saving behavior of civil servants under the Office of the Basic Education Commission (Central) were aimed at (1) studying personal factors affecting saving behavior of civil servants, (2) studying financial skills that affect saving behavior of civil servants, and (3) to study external factors influencing saving behavior of civil servants under the Office of the Basic Education Commission (OBEC). The research used a sample group of 300 civil servants working in the fiscal year 2023, selected based on population sample size calculation from formula of Taro Yamane. Use queries that pass the content fidelity test (index value, $IOC \geq 0.05$) and a reliability coefficient ($\alpha = 0.933$) is a tool to collect data. Statistics used to analyze data, such as percentages, means, standard deviations. And test the established hypotheses with statistical testing methods. Independent t - test for comparison of average savings behavior of samples classified by gender. Use analytical statistics One-way variance (One-Way Analysis of variance ANOVA : F - test) for classification by age, education, income, and use multiple regression analysis methods (Multiple Regression Analysis). The statistical significance was set at the level of 0.05. While external factors do not influence the saving behavior of civil servants under the Office of the Basic Education Commission (Central), statistically significant at the level of 0.05. The research findings indicate that personal factors and financial skills significantly influence the savings behavior of civil servants affiliated with the Basic Education Commission (Central), while external factors do not have a statistically significant impact on their savings behavior at a significance level of 0.05.

Keywords : saving behavior, personal factors, financial skills, external factors

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization Trends) ในสังคมปัจจุบันส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ความทันสมัยที่ก่อตัวขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดทุนนิยม สังคมแห่งการเรียนรู้ มีการเปิดรับวัฒนธรรมอย่างเสรีและสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้เลย คือ การที่สังคมให้การยอมรับวัฒนธรรมบริโภคนิยม เกิดการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ผู้คนในสังคมตกอยู่ภายใต้ลัทธบริโภคนิยมโดยไม่รู้ตัว และนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เช่น การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศมากขึ้น เป็นเทรนด์วัตถุนิยม และตัวบุคคลถูกรอบงำ ต้องตกเป็นทาสของวัตถุ เกิดการก่อหนี้สิน เพราะมีความต้องการที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่กำลังเงินมีไม่เพียงพอที่จะซื้อหาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ จึงสร้างภาระผูกพันในฐานะลูกหนี้ที่ต้องชดใช้เงินคืนในอนาคต หากเมื่อระยะเวลาที่ใช้คืนมาถึงแต่ไม่สามารถหาเงินมาใช้หนี้ได้ก็ต้องก่อหนี้ใหม่เพิ่มเพื่อใช้หนี้เก่า จึงเป็นการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างปัญหาใหม่เรื่อยไป

หนี้สินครัวเรือนของไทยโตขึ้นเร็วเป็นลำดับต้น ๆ เมื่อเทียบกับประเทศที่อยู่ในระดับการพัฒนาเดียวกัน โดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ (1) หนี้ส่วนใหญ่ของคนไทยเป็นสินเชื่อที่อาจไม่สร้างรายได้ในอนาคต (non-productive loan) โดยข้อมูลสินเชื่อในระบบจากเครดิตบูโร ณ ไตรมาส 3 ปี 2565 พบว่า ร้อยละ 69 ของบัญชีหนี้ครัวเรือนไทยทั้งหมดเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต ซึ่งมักเป็นหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ใช้แล้วหมดไปไม่ช่วยให้มีรายได้ (2) หนี้ส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มผู้กู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ โดย 1 ใน 5 ของคนไทยที่มีหนี้หนี้กำลังมีหนี้เสียหรือคิดเป็นกว่า 5.8 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อส่วนบุคคล และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของลูกหนี้ ครอบครัว สังคม รวมถึงการลดรั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจ หากภาระหนี้ที่มีอยู่ในระดับสูงมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) แต่ถ้าตัวบุคคลมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายใช้สอย หลีกเลียงการใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย พร้อมทั้งเพิ่มระดับการออมด้วย ก็จะช่วยให้อาชีพปัญหาหนี้สินครัวเรือนถูกแก้ไข ซึ่งการออมเงินส่วนบุคคลจะส่งผลถึงความมั่นคงของครัวเรือน และการออมภาคครัวเรือนก็ส่งผลต่อเงินออมและเงินลงทุน รวมถึงการมีเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจระดับมหภาค

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยปี 2563 ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัดทั่วประเทศ 11,901 ครัวเรือน พบว่า คนไทยมีความไม่แน่นอนในการจัดสรรเงินออม ร้อยละ 40.6 และไม่สนใจเรื่องการเงิน ร้อยละ 5.7 ในขณะที่มีการแบ่งส่วนของเงินออมไว้ก่อนที่จะนำไปใช้จ่ายใช้สอยเพียงร้อยละ 19.7 ซึ่งผู้ที่มีเงินออมส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยมากที่สุด ร้อยละ 36.7 และรองลงมาคือการออมเพื่อใช้ในยามเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 34.9 โดยสัดส่วนคนที่ไม่ทราบสถานะเงินออมของตนเองอยู่ที่ร้อยละ 32.8 (ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ 44.3 ในปี 2561)

อย่างไรก็ดี มีเพียงร้อยละ 38 ที่มีเงินสำรองอยู่ได้เกิน 3 เดือนหากต้องหยุดงานกะทันหัน ทั้งนี้ ธปท. ยังมีการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย โดยพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน พบว่า คนไทยมีพัฒนาการดีขึ้นในทุกด้าน โดยความรู้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 62.9 ด้านพฤติกรรมทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 71.1 และด้านทัศนคติทางการเงินคิดเป็นร้อยละ 82 แต่อย่างไรก็ตาม ด้านพฤติกรรมทางการเงิน โดยหัวข้อการบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้มีคะแนนลดลง ซึ่งอาจสะท้อนผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) จากปัญหาดังกล่าว ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้พยายามส่งเสริมการออมให้กับประชาชน โดยสร้างความตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคที่ฟุ่มเฟือยมาสร้างนิสัยการใช้จ่ายอย่างประหยัด ลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นและเก็บออมไว้ใช้จ่ายเมื่อตร้อนหรือเหลือเก็บไว้ใช้ในอนาคตเพื่อความมั่นคง

“ข้าราชการ” เป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก โดยมีภาระหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล การที่ข้าราชการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ข้าราชการก็ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และด้านการเงิน จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ กลุ่มตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ในการสะท้อนบางแง่มุม เพื่อให้องค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการวางแผนการพัฒนาทักษะการเงินและส่งเสริมพฤติกรรมการออมที่ดี รวมถึงสถาบันการเงินหรือผู้ออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินสามารถนำไปพัฒนารูปแบบการออมที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าข้าราชการได้ไม่มากนักน้อย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)
2. เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

2. การมีทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

3. ปัจจัยภายนอกที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1,030 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 288 คน และเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดเพิ่มอีก 12 ตัวอย่าง รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะส่วนกลาง กรุงเทพมหานครเท่านั้น

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามระหว่างเดือน มิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ. 2566

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของ Philip Kotler เสนอการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมนำมาใช้กันมาก เพื่อหาคำตอบ 7 ประการ โดยใช้คำถาม 6W1H (ดร.ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา, 2564)

คำถาม (6W1H)	คำตอบที่ต้องการทราบ (7O's)
ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who)	ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (Occupant) 1. ประชากรศาสตร์ 2. ภูมิศาสตร์ 3. จิตวิทยา
ซื้ออะไร (What)	สิ่งที่ต้องการซื้อ (Objects) สิ่งที่ต้องการจากผลิตภัณฑ์
ทำไมจึงซื้อ (Why)	วัตถุประสงค์ในการซื้อ (Objective) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ
ซื้อเมื่อใด (When)	โอกาสในการซื้อ (Occasion) ช่วงเวลาในการซื้อ
ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Whom)	บทบาทของกลุ่มต่างๆ (Organization) 1. ผู้ริเริ่ม 2. ผู้มีอิทธิพล 3. ผู้ตัดสินใจซื้อ 4. ผู้ซื้อ 5. ผู้ใช้
ซื้อที่ไหน (Where)	ช่องทางที่ผู้บริโภคทำการซื้อ ซื้อที่ไหน (Outlet)
ซื้ออย่างไร (How)	ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ 5 ขั้นตอน วิธีการซื้อ (Operation)

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ โดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม (The Humanistic Perspective) ได้อธิบายความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ว่าเป็นสัญชาตญาณที่ติดตัวมาแต่กำเนิด โดยมีอยู่ทั้งหมด 5 ขั้นตอน เริ่มจากต่ำสุดไปสูงสุด โดยที่มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุด จนเป็นที่พอใจก่อนจะตอบสนองความต้องการขั้นสูงต่อไป ความต้องการเหล่านี้ได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและแรงจูงใจของมนุษย์ โดยได้จัดความต้องการขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Basic Physiological Need) เป็นความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety or Security Need) เป็นความต้องการความปลอดภัย มั่นคง ความคุ้มครองป้องกัน ความมั่นคงทางวัตถุภายนอก ความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ความวิตกกังวลอันตรายและความเจ็บปวดต่าง ๆ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) เป็นความต้องการทางสังคม เช่น ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รัก ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

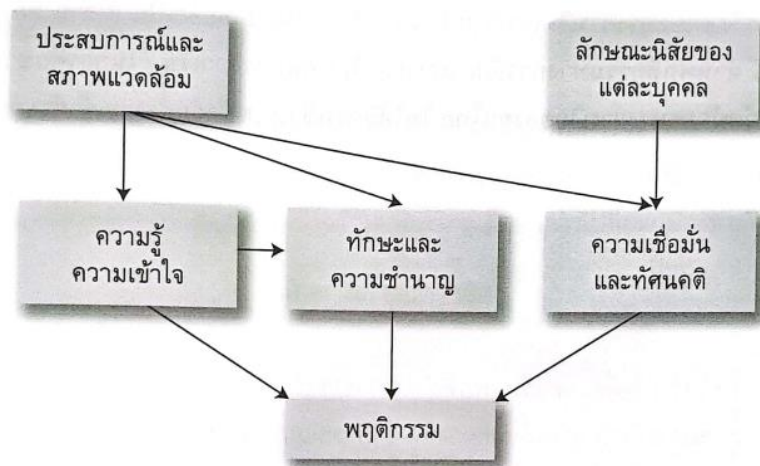
4. ความต้องการศักดิ์ศรีในตนเอง (Self - Esteem Need) เป็นความต้องการความเคารพยอมรับนับถือจากผู้อื่นและจากตนเอง

5. ความต้องการแสดงตนเองให้เป็นที่ประจักษ์ (Self - actualization) เป็นความพยายามทำทุกสิ่งตามความเหมาะสมและเต็มศักยภาพความสามารถของตนเอง

ความสามารถทางการเงินหรือทักษะทางการเงิน (Financial Capabilities)

ในปี ค.ศ. 2005 Financial Service Authority หรือ FSA ประเทศสหราชอาณาจักรริเริ่มการกำหนดกลยุทธ์และพัฒนาความสามารถทางการเงินของประชาชนในประเทศสหราชอาณาจักร โดยเริ่มเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงินของผู้ที่ได้รับการสำรวจตัวแบบของความสามารถหรือทักษะทางการเงินที่นำมาใช้ในการศึกษาและทดสอบ ได้ระบุ 3 องค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความสามารถทางการเงินหรือพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของพฤติกรรม คือ ความรู้และความเข้าใจ ทักษะความชำนาญเชี่ยวชาญ และความเชื่อมั่นทัศนคติ

องค์ประกอบเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ลักษณะอุปนิสัยบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ที่สะสมมา ทักษะทางการเงินจึงสามารถสะท้อนและวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคลปรากฏตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดความสามารถทางการเงิน (Financial Capability) ที่มา : สุขใจ น้ำผุด และคณะ, กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. (2557).

ในปี พ.ศ. 2556 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ทำการศึกษาและวัดทักษะทางการเงินของคนไทย (Financial Literacy) โดยให้นิยามของทักษะทางการเงิน หมายถึง การตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ทัศนคติ และพฤติกรรม ในลักษณะที่มีผลทำให้บุคคลเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดี และในที่สุดจะช่วยส่งผลให้มีสุขภาพทางการเงินที่ดี การวัดทักษะทางการเงินตามตัวแบบแบ่งโครงสร้างการวัดออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน โครงสร้างคำถามที่ใช้วัดทักษะทางการเงิน ปรากฏดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 โครงสร้างคำถามการวัดทักษะทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มา : รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี 2556, ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิด PESTEL ถูกนำมาใช้เพื่อประเมินปัจจัยภายนอกที่สำคัญ และสามารถแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการเมือง (Political)
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic)
3. ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural)
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological)
5. ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environmental)
6. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Legal)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงกว้างและครอบคลุม โดยการศึกษาค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบ การอภิปราย

2. การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งสิ้น 1,030 คน โดยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะบางส่วนของประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ $e = 0.05$ แทนค่าในสูตรการคำนวณแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 288 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดให้แจกแบบสอบถามเผื่ออีก 12 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ตำแหน่งงาน และอายุงาน รวมทั้งสิ้น 6 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดให้เลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการฯ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 5 ข้อ และคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบได้หลายคำตอบ จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับด้านทักษะทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ ประกอบด้วยด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน รวมจำนวน 14 คำถาม

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ จำนวน 12 คำถาม

โดยส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้จะเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale Questionnaire) จากระดับความสำคัญมากที่สุด ระดับคะแนน 5 ถึงระดับความสำคัญน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ซึ่งผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933 ถือว่ายอมรับได้ สามารถใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแนบ QR Code ทำหนังสือ เพื่อให้สแกนสำหรับตอบแบบสอบถาม รวมถึงการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในรูปแบบ Google Form ส่งในช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และเมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบตามจำนวนพร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนแล้ว จึงนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้อธิบายถึงลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการจำแนกและแปลความหมายตัวแปร ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) แสดงลักษณะการกระจายตัวของข้อมูล และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) ใช้พยากรณ์ตัวแปรพฤติกรรมการออมของข้าราชการ ที่ส่งผลมาจากตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน และปัจจัยภายนอก โดยการใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่า t (t - test) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และการทดสอบค่า F (F - test) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 2 กลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.30 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 49 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.70 มีระดับรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.60 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งระดับปฏิบัติงาน/ปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 80 โดยมีอายุในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.70

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการออม จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 89.30 ซึ่งจะมีการจัดสรรเงินออมก่อน ที่เหลือจึงนำไปใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 61 ทำการออมมาเป็นระยะเวลา 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.30 โดยออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.20 เพื่อวัตถุประสงค์เมื่อเกษียณอายุและเพื่อยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 27.70 และ 27.60 ตามลำดับ รวมถึงมีการพิจารณาเลือกรูปแบบการออมจากอัตราผลตอบแทนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 และการตัดสินใจออมเงินมีอิทธิพลมาจากตนเอง คิดเป็นร้อยละ 94.30

3. ข้อมูลด้านทักษะทางการเงิน จากการศึกษาพบว่า มีระดับความสำคัญมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.32) โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.39) ด้านความรู้ทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.34) และด้านพฤติกรรมทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.22) เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียด พบว่า ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการออมเงินเพื่ออนาคตสามารถสร้างความสุขได้ (ด้านทัศนคติทางการเงิน) การชำระค่าบริการและใบแจ้งหนี้ตามจำนวนและตรงเวลา (ด้านพฤติกรรมทางการเงิน) และนโยบายการจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ดอกเบี้ย เงินปันผล (ด้านความรู้ทางการเงิน) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.57, 4.56 และ 4.52 ตามลำดับ

4. ข้อมูลด้านปัจจัยภายนอก จากการศึกษาพบว่า มีระดับความสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.06) โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นรายประเด็น ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.13) ด้านกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย = 4.07) ด้านการเมือง (ค่าเฉลี่ย = 3.87) และด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย = 3.86)

5. การพยากรณ์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะทางการเงินและปัจจัยภายนอก มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย		t	Sig.
	คะแนนดิบ (B)	คะแนนมาตรฐาน (Beta)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	.056	.246	4.209	.000*
ทักษะทางการเงิน	.031	.142	2.000	.046*
ปัจจัยภายนอก	-.020	-.116	-1.650	.100
ค่าคงที่ เท่ากับ .404	R เท่ากับ .307	R ² เท่ากับ .094	F เท่ากับ 10.292	

จากตารางข้างต้น ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ $0.00 < \alpha < 0.05$ (Sig.) ดังนั้นตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการออมได้ โดยหากปัจจัยส่วนบุคคลมีคะแนนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้ระดับคะแนนของพฤติกรรมการออมเพิ่มขึ้น 0.056 หน่วย

2. ปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ $0.05 = \alpha < 0.05$ (Sig.) ดังนั้นตัวแปรด้านทักษะทางการเงินสามารถใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการออมได้ โดยหากปัจจัยด้านทักษะทางการเงินมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้ระดับคะแนนของพฤติกรรมการออมเพิ่มขึ้น 0.031 หน่วย

อย่างไรก็ตามด้านปัจจัยภายนอกที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ $0.100 > \alpha < 0.05$ (ไม่ Sig.) ส่งผลให้ตัวแปรทางด้านปัจจัยภายนอกไม่สามารถใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการออมของข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ได้

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปว่า ตัวแปรที่สามารถนำมาพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรด้านทักษะทางการเงิน ส่วนตัวแปรด้านปัจจัยภายนอกนั้นไม่สามารถนำมาพยากรณ์ได้

นอกจากนี้หากพิจารณาปัจจัยทั้งหมด (R^2) อันได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะทางการเงิน และปัจจัยภายนอก จะพบว่าสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการออมได้ที่ร้อยละ 94

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) มีประเด็นที่น่าสนใจควรค่าแก่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ตำแหน่งงาน และอายุการทำงานของข้าราชการที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของประชาชนจังหวัดสตูล ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน กอปรกับณิชากร ชัยศิริ (2562) ได้วิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และพนักงานรัฐวิสาหกิจมีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. พฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ปัจจุบันข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเงินออม

โดยการจัดสรรเงินออมก่อนที่เหลืจึ้งนำไปใช้จ่าย มีการออมมาเป็นระยะเวลา 1 – 5 ปี ตนเองมีอำนาจในการตัดสินใจออมเงินมากที่สุด รวมทั้งเลือกรูปแบบการออมจากอัตราผลตอบแทน โดยมีการออมในรูปแบบ กบข. และมีวัตถุประสงค์ในการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุและเพื่อยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของฐานียา กัมพลาวลี (2552) เรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมระหว่างพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ ซึ่งพบว่า พนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการจะมีการกำหนดเงินออมไว้แน่นอนในแต่ละเดือน รวมถึงการจัดสรรเงินลงทุนทางการเงิน กลุ่มข้าราชการจะกำหนดไว้แน่นอนในแต่ละเดือน และข้าราชการส่วนใหญ่จะเก็บออมและลงทุนทางการเงินมาแล้วเป็นระยะเวลา 5 - 10 ปี โดยวัตถุประสงค์ในการออมเงินของกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการ เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินและเก็บไว้ยามชราเป็นหลัก ส่วนวัตถุประสงค์ในการลงทุนทางการเงินของทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว แต่เนื่องจากข้าราชการมีรายได้น้อย จึงกลัวความเสี่ยงในการลงทุน โดยข้าราชการจะเน้นการลงทุนไปที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และในส่วนการออมเงินจะเน้นการออมไปในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์ ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการออมดังกล่าวมีสภาพคล่องสูง และมีความเสี่ยงในการสูญเสียนเงินต่ำ สอดคล้องกับชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล ซึ่งพบว่า ประชาชนในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่มีเงินออมโดยการฝากเงินกับธนาคาร ถือเป็นเงินสด และการฝากสหกรณ์ เป็นสามลำดับแรก ประกอบกับผลการศึกษาของนิติพัฒน์ ภิธรนกุล (2562) เรื่อง ระบบการออมและการทำงานเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาข้าราชการครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการมีวิธีการเลือกออมเงินในรูปแบบที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของรายได้ คือ ผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย ย่อมมีการสะสมเงินออมไว้ซึ่งจะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดสรรรายจ่าย เพื่อการยังชีพของแต่ละบุคคล และปัจจัยด้านขนาดการออมและการลงทุนที่เกี่ยวกับเงินบำเหน็จบำนาญเลี้ยงชีพข้าราชการมีความสำคัญมากที่สุดต่อการวางแผนทางการเงิน เมื่อยามเกษียณอายุราชการ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน จากการศึกษา พบว่า การมีทักษะทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการฯ ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนุสรฯ สุภา (2562) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม : กรณีศึกษาลูกค้ำของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่ พบว่า คะแนนทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออม ได้แก่ คะแนนด้านความรู้ทางการเงิน และคะแนนด้านพฤติกรรมทางการเงิน โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะทางการเงินในระดับสูง คือ 15.32 คะแนน (คะแนนเต็ม 21 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 72.95 ซึ่งระดับคะแนนพฤติกรรมทางการเงินและด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ในระดับสูง คือ คะแนนด้านพฤติกรรมทางการเงิน 6.44 คะแนน (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) และคะแนนด้านทัศนคติทางการเงิน 4.31 คะแนน (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) ส่วนคะแนนด้านความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับ

ปานกลาง คือ 4.57 คะแนน (คะแนนเต็ม 7 คะแนน) กอปรกับผลการศึกษาศึกษาของศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่า พฤติกรรมการทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ความตระหนักรับรู้เรื่องเกี่ยวกับการวางแผนเกษียณอายุ และทัศนคติทางการเงิน มีผลต่อระดับการออมของคน Gen Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมาย จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายนอกไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. จากผลศึกษาทำให้ทราบว่ารูปแบบการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่วนกลาง) ส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เงินฝากธนาคาร และสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งการพิจารณาออมเงินดังกล่าวขึ้นอยู่กับอัตราผลตอบแทน ดังนั้นสถาบันทางการเงินควรนำเสนอรูปแบบการออมและการลงทุนในผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ ให้กับข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกลงทุน อาทิ การลงทุนในกองทุนรวม พันธบัตรรัฐบาล เพื่อกระจายความเสี่ยงทางการเงินและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้มากขึ้นในอนาคต

2. จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญด้านทักษะทางการเงินมากที่สุด ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการออมในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาการสร้างองค์ความรู้ รวมถึงส่งเสริมการจัดอบรมพัฒนาเพื่อให้ข้าราชการมีทักษะทางการเงินที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาค้นคว้าเลือกศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพียงแต่ปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะทางการเงิน และปัจจัยภายนอก เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรอิสระหรือปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม เช่น อัตราการพึงพิง อัตราการผ่อนชำระ ภาระหนี้สิน รสนิยม ต้นทุนเสียโอกาสในการออม เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมในประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ บุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ รวมถึงลูกจ้างในสังกัด เพื่อทำการเปรียบเทียบกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบ กล่าวคือ การสัมภาษณ์ประชากรเชิงลึก เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความสนใจ การตระหนักรู้ รวมถึงการมีความรู้เรื่องการออม และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). หนี้ครัวเรือนไทย : เพราะเหตุใดจึงต้องกังวล?. ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_20Mar2023_01.html
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). ผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย (Financial Literacy) ปี 2563 และการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินของ ธปท. ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20211028.html>
- ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- สุขใจ น้ำผุด, สมนึก วิวัฒน์ และอนุชานาฏ เจริญจิตรกรรม. (2557). กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิรินุช อินละคร. (2559). การเงินส่วนบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2553). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร : บุญศิริการพิมพ์
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). การออม. ค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th/th/satang-story/money-plan/saving.html>
- ใหม่ไทย ไชยพันธ์. (2562). การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ รัตนา ประเสริฐสม และเรียม ศรีทอง. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา. (2564). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : วังอักษร.
- ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. (2558). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : โฟกัสมีเดีย แอนด์พับลิชซิ่ง.
- กอบกาญจน์ เจริญทอง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร : สารนิพนธ์ สาขาการจัดการการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556. ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2556ThaiFLsurvey.pdf>
- เกียรติชัย กภาพสินธุ์. (2563). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๖๖
- ลิ้มป์พานิชย์กุล. (2565). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). กฎหมายที่เกี่ยวข้อง. ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.obec.go.th/archives/category/law-list>

- ฐานैया กัมพลาวลี. (2552). เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมระหว่างพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ. งานวิจัยเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มรกต ฉายทองคำ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชานียะห์ ช่างวัฒนกุล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรภรณ์ อยู่นาน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาระหนี้สินของข้าราชการครูในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อรปวีณ์ การกะสัง. (2560). พฤติกรรมการออมและการลงทุนเพื่อยามเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานเอกชน. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กอข้าว เพิ่มตระกูล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงินและเป้าหมายการออมในผู้ใหญ่วัยเริ่ม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติพัฒน์ ธีรชนกุล. (2562). ระบบการออมและการทำงานเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาข้าราชการครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณิชากร ชัยศิริ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เมทาวี มีเกล็ด. (2562). ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อภาคครัวเรือนของประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- อนุสรฯ สุภา. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม : กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนินทร์ โตโพธิ์ไทย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครในช่วงโควิด 19. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัลยา วานิชย์ บัญชา. (2552). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.